

Økologi, Planter

Recirkuleret have-parkaffald – en alternativ gødning til økologiske marker

Komposteret have-parkaffald bidrager til jordfrugtbarheden med næringsstoffer og med bedre jordstruktur.

Viden om

Have-parkaffald består af gren- og plantemateriale, som primært indsamles fra borgeres haver suppleret med materiale fra kommunale arealer og private virksomheder. Have-parkaffaldet må anvendes i økologiske jordbrug, hvor det bidrager med næringsstoffer, struktur og frugtbarhed.

Der er store mængder have-parkaffald tilgængeligt rundt omkring i landets kommuner. Det indsamles og håndteres fra kommunernes genbrugsstationer. Vær opmærksom på, at det findes i mange forskellige kvaliteter, og der er stor forskel på, hvor omsat produktet er ved levering /afhentning.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at have-parkaffald er ikke et ensartet produkt, så næringsstofindholdet vil variere.

Komposteret have-parkaffald i den struktur det ofte kan fås på den lokale genbrugsstation. Foto: Casper Laursen, SEGES

Ved tilførsel af 20 ton have-parkaffald pr. ha bidrages med 118 kg total-N, 21 kg P, 82 kg K samt svovl og mikro-næringsstoffer

TABEL 1: Gennemsnitligt næringsstofindhold for have-parkaffald fra undersøgelse i efteråret 2016.

Analyse	Gennemsnit	Enhed
Tørstof	63,98	%
Ammonium-N	< 0,5	kg/ton
Nitrogen (N)	5,92	kg/ton
Kalium (K)	4,09	kg/ton
Fosfor (P)	1,06	kg/ton
Magnesium (Mg)	1,21	kg/ton
Svovl (S)	0,79	kg/ton
Kobber (Cu)	0,01	kg/ton
Zink (Zn)	0,09	kg/ton
Kulstof, total (TC)	14,21	% ts.
C/N forhold	15,58	
pH	7,44	
Plastik (synligt)	0,10	kg/ton
Sten (synligt)	7,83	kg/ton

Forventet plantetilgængelighed af næringsstoffer

N-indholdet i komposten er relativt højt, men det er svært tilgængeligt, da det under komposteringen bindes i tungt-omsættelige humusforbindelser. Selvom C/N-forholdet kan være lavt, så er det ikke ensbetydende med, at der frigives kvælstof. De første år kan N-effekten endda være negativ, fordi komposterings-processen immobiliserer kvælstof fra jordpuljen.

Kompost er derfor særlig velegnet som top-dressing på kløvergræsmarker eller til bælgplanter. N-udnyttelse for kompost skønnes at være 0-10 pct.

I gødningsplanen kan udnyttelsen af fosfor og kalium sættes til 100 pct., dog lidt lavere for kalium på sandjorde.

Økonomiberegning - prisen for have-parkaffald varierer

Værdisætning af næringsstoffer afhænger af bedriftens aktuelle behov og af prisen på alternative, tilgængelige gødninger. Derudover kommer en forventet (men ukendt) værdi af forbedret jordfrugtbarhed. Udgifter forbundet med udbringning varierer som følge af tilgængeligheden i kommunen.

I 2016 kostede have-parkaffald 30 kr. pr. ton (ekskl. levering), hvor det var dyrest, mens man flere andre steder blev kompenseret med 10 kr. pr. ton for at aftage komposten.

Tabel 2

Indtægt ved udbringning af 20 ton have-parkaffald pr. ha		
Kvælstof (10 % udnyttelse)	12 kg pr. ha a 20 kr. pr. kg	= 240 kr. pr. ha
Fosfor (100 % udnyttelse)	21 kg pr. ha a 10 kr. pr. kg	= 210 kr. pr. ha
Kalium (100 % udnyttelse)	82 kg pr. ha a 9 kr. pr. kg	= 736 kr. pr. ha
I alt		= 1.186 kr. pr. ha
Udgift ved udbringning af 20 ton have-parkaffald pr. ha		
Køb (inkl. levering)	0-20 kr. pr. ton	= 0 - 400 kr. pr. ha
Udbringning på mark	35 kr. pr. ton*	= 700 kr. pr. ha
I alt		= 700 ? 1.100 kr. pr. ha

Komposten vil ofte have en 'struktur' i form af småpinde o. lign., men selv om der endda kan forekomme større pinde i materialet, melder landmændene ikke om problemer med håndteringen.

Ukrudtsfrø og fysisk kvalitet af have-parkaffald

Ved kompostering opnås temperaturer på 55-70 °C, og det vil eliminere spiredygtige ukrudtsfrø. Når komposten vendes, sikrer man, at selv ukrudtsfrøene i de øverste lag af markstakken udsættes for varme.

Komposten SKAL være fri for fysiske urenheder. Tjek komposten før modtagelse.

Regler for komposteret have-parkaffald

- Have-parkaffaldet skal være komposteret før brug og ikke iblandet andre materialer*
- Komposteret have-parkaffald skal indgå i gødningsregnskabet; kvælstof med 0 kg N uanset N-indhold, mens der skal redegøres for det fulde fosforindhold.
- Dokumentation i planteløgbog: Notér hvorfor produktet er nødvendigt på din bedrift.

* Blandes have-parkaffald med andet materiale, reguleres det efter den gældende bekendtgørelse for det pågældende materiale. Iblanding med fx husdyrgødning medfører regulering under gødningsbekendtgørelsen.

Kontakt din kommune og hør mere om dine muligheder for at få have-parkaffald.

Læs også:

[Faktaark om Have-parkaffald til økologiske marker](#)

[Rapport om kvalitet og tilgængelighed af have-parkaffald hos alle landets kommuner](#)

Emneord

Næringsstoffer

Organisk gødning

Recirkulering

+1

Vil du vide mere?

Casper Laursen

Teamleder, Specialkonsulent

SEGES

cala@seges.dk

+45 8740 5487

Støttet af

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A. SEGES

Agro Food Park 15

8200 Aarhus N

Tlf. 87 40 50 00

Fax. 87 40 50 10

Email info@seges.dk

